

Tea Party bevægelsen - Almindelig sund fornuft

AF PAUL GAMMELBO NISSEN

SLAGMARK #73

SIDER: 175-192

Tea Party bevægelsen er nok ikke det første emne man tænker på, når talen falder på amerikanske intellektuelle. Tværtimod ser bevægelsen ud til at indfri europæiske fordomme om en sensationalistisk og fordummet amerikansk debatkultur. Dens tilhængere forekommer at være selve modsætningen af indsigt og dybsindighed. Når kritikere klandrer Amerika for at være en nation der undgår kompleksitet, og foretrækker sort/hvide problemstillinger og bevidstløs, moralsk fortørnelse er det – underforstået – fænomener som Tea Party bevægelsen de mener.

Der er dog noget moraliserende over denne antagelse. Ganske vist er Tea Party bevægelsen en del af en amerikansk politisk tradition der frasiger sig teoretiske abstraktioner til fordel for en ukompliceret, og ofte moralsk ladet, argumentation. Men dette skyldes også et ønske om at gøre politikken alment tilgængelig som, næsten af nødvendighed, indebærer et anstrengt forhold til politiske eksperter, meningsdannere og intellektuelle. Årsagerne til denne tilgang er dog hverken entydigt problematiske eller udelukkende kritisable.

I virkeligheden trækker Tea Party bevægelsen på en omfattende, amerikansk intellektuel tradition og politisk idehistorie. Den er resultat af et idekompleks, der ikke blot er interessant i sig selv, men også gør bevægelsen velegnet til at belyse nogle historiske særtræk ved amerikansk politik. Samtidig udtrykker den en særlig amerikansk form for konservatisme, der berører centrale spørgsmål i den politiske filosofi – spørgsmål om frihed, demokrati, egenbestemmelse, det universelle, folket og nationen.

TEA PARTY BEVÆGELSENS KONTEKST OG EUROPÆISKE FORDOMME

Tea Party bevægelsens politiske hensigt og betydning er både kontroversiel og omstridt. Dens fortalere på højrefløjen hævdede fra begyndelsen, at den var et autentisk, spontant græsrodsfænomen, mens kritiske røster på venstrefløjen kaldte den et topstyret show i falsk populisme og latent racisme. Uanset hvad var bevægelsen svær at undgå at tage stilling til, da den dukkede frem på den politiske scene i begyndelsen af 2009. Selvom mange efterfølgende har fået æren for at lægge bevægelsens grundsten, er de fleste enige om, at dens reelle oprindelse var i februar 2009. Her harcelerede finansreporteren Rick Santelli (f. 1953), i en ophidset live-rapport fra Chicagos finansbørs *CME Group Inc.*, over et annonceret regeringstiltag, der skulle hjælpe kriseramte husejere til at undgå tvangsauktioner. Dette var for Santelli det samme som at belønne "tabere" for "dårlig opførsel" og samtidig straffe de, der "rent faktisk bar vandet [den økonomiske vækst]" i det amerikanske samfund (Santelli: CNBC, 19. februar 2009). Som korrektiv til denne type regeringsadfærd sagde Santelli, at han overvejede at organisere et "Chicago Tea Party i juli". I de efterfølgende dage – enten inspireret af, eller uafhængigt men sympatisk indstillede overfor Santellis opsang – begyndte en række uafhængige Tea Party events, protester, netværk og studiegrupper at manifestere sig rundt om i USA (Zernike, 2010, s. 13-25; Frank, 2012, s. 45-48).¹

Tea Party bevægelsens navn refererer til en ikonisk begivenhed i 1773. Under optakten til den amerikanske revolution protesterede borgere i Boston mod eskalierende, britisk beskatning af kolonierne. Forklædt som indianere gik de ombord på britiske handelsskibe og smed deres medbragte last – te – i havnen. Begivenheden er legendarisk i amerikansk historie, og blev til et potent symbol på den folkelige opstand mod det, der oplevedes som en illegitim og tyrannisk britisk kongemagt.

Måske fordi den nye Tea Party bevægelse opstod i det umiddelbare kølvand på Sarah Palins (Republikaner, f. 1964) politiske succes, forekom de to, ikke mindst fra et europæisk udgangspunkt, at være sammenknyttede politiske fænomener. Alt efter udgangspunkt behandlede europæiske medier dem som bekymrende eller måske blot grinagtige symptomer på netop den moraliserende form for politisk kultur, mange i Europa forbinder med USA. Både Palin og Tea Party bevægelsen syntes at forfægte amerikanske kerneværdier med retorik og argumenter, der forekom over-simplificerede, underinformerede, paranoide og overdrevent patriotisk idealiseren-

de. Samtidig fik man nemt det indtryk, at Palin, som i 2008 blev lanceret som kandidat til vicepræsident-embedet, besad minimal politisk erfaring. Hendes manglende greb om historiske, udenrigspolitiske, for ikke at tale om geografiske, forhold blev gjort til genstand for megen latterliggørelse. Palin blev symbol på en folkelig politisk bevidsthed og en bevægelse, der for mange var næsten parodiske opsummeringer af alt, hvad der var problematisk og farceagtigt i amerikansk politik.

Tea Party bevægelsen opstod dog uafhængigt af Palins politiske fremgang. Medlemmernes individuelle bevæggrunde til at involvere sig var mange. Men bevægelsen fremstod aldrig vag eller tilbageholdende i sin vrede, frustration og dybfølte lede ved det etablerede politiske system, og dets forvaltning af den begyndende finansielle krise. Et blik på forholdet mellem Palin og Tea Party bevægelsen kan derfor være oplysende. En væsentlig del af Palins nationale succes skyldtes nemlig, at hun mere utvetydigt end nogen anden politiker udtrykte nogle af de folkelige frustrationer, som også kulminerede i Tea Party fænomenet. Hun fremstod, både geografisk og politisk, som en snusfornuftig outsider - en handlingens kvinde, der ikke var bange for at stikke en kæp i det politiske maskineri. Hun krævede principfasthed og resultater i stedet for bureaukrati, nepotisme, grådighed og karriermageri. Og for sine tilhængere repræsenterede hun jævne folkelige dyder: Familie, iværksættertrang, lokalsamfund og moralsk konsekvens og stillingtagen.

I mange europæeres øjne var dette tegn på politisk og ideologisk naivitet. Både Palin og Tea Party bevægelsen blev i Europa læst som bekymrende symptomer på en dybereliggende dårligdom: Som repræsentanter for en bagstræberisk konservatisme, der opererede i enøjet eller kynisk moraliserende politik. Blandt andet derfor er mange europæere også tilbøjelige til at antage, at Tea Party bevægelsen primært beskæftiger sig med kulturpolitiske spørgsmål - religion, våbenkontrol, abort, homoseksuelles rettigheder - på bekostning af mere komplicerede, realpolitiske forhold som økonomi, strukturel ulighed, omfordeling og udenrigspolitik.

Både i Europa og Amerika er der med andre ord en næsten refleksbetinget tendens til at tro at Tea Party medlemmer er ligeglade med tingenes rette, komplekse sammenhæng. Derfor afskriver mange også bevægelsens succes som en effekt af politisk taskenspilleri og manipulation af masserne. Men går man mere fordomsfrit til bevægelsens faktiske udtalelser, principper og tilslutning, viser denne tolkning sig dog at være problematisk. Tea Party tilhængere viste sig for eksempel i meningsmålinger at være mere politisk interesserede, engagerede, højtuddannede og velin-

formerede end det amerikanske gennemsnit. Desuden viste de sig at være særdeles historisk bevidste (Rasmussen, 2010, s. 158; Zernike, 2010, s. 211-243; Burcharth, 2012, s. 4-5).²

Blandt andet derfor er det værd at holde fast i, at det at insistere på en moralsk dimension i politik ikke behøver at foregå på bekostning af politisk kompleksitet. I Tea Party bevægelsens tilfælde gælder det for eksempel, at et moralsk indhold oftest behandles som implicit i gængse, politiske brudflader, fordi moralske hensyn netop ses som uadskillelige fra politiske spørgsmål. For bevægelsens tilhængere er en del af det problematiske ved nutidens politik netop forsøget på at adskille moral og politik. Tea Party bevægelsen prioriterer ikke sit moralske ståsted *over* realpolitiske problemstillinger, men forudsætter i stedet, at politiske problemer formuleres som moralske spørgsmål.

TVETYDIGHED OG POLITISK MOBILISERING

Tea Party bevægelsen er med andre ord langt mere multifacetteret, politisk bevidst og ideologisk kompleks, end mange tror. Bevægelsen var fra starten kendetegnet ved en bevidst ideologisk uklarhed, der både gør det vanskeligt at pege på ét centralt, politisk projekt og at opsummere bevægelsens intentioner udtømmende.³

Det kan i bakspejlet være svært at huske præcis, hvor meget ideologisk raseri og følelsesladet opstand imod det eksisterende politiske system fyldte i tiden omkring Barack Obamas første præsidentvalgsejr. Månederne op til valget var prægede af mistillid, paranoia og en ophedet, folkelig debat. Da Obama annoncerede sin intention om at indføre universel amerikansk sygesikring, vakte det frygt i konservative kredse. Man var bange for, at initiativet ville føre ud på et skråplan, og nogle advarede mod europæiske tilstande, statssocialisme og socialdemokratisme. Folk begyndte at dukke bevæbnede op til valg møder. Samtidig var den økonomiske krises omfang for alvor ved at blive synligt. Nationale virksomheder krakkede, mens banker og centrale, finansinstitutioner vaklede på kanten af kollaps. I denne atmosfære af opbrud, folkelig frustration, og stigende politisk engagement forsøgte adskillige håbefulde politikere at appellere til den fremadstormende Tea Party bevægelse, i håb om at anvende dens utilfredshed og oprørstrang til egen politisk vinding. Derfor kan det somme tider være svært at skille reelle repræsentative Tea Party sympatisører fra politiske opportuniste. Alligevel er det muligt at pege på nogle samlende

bekymringer og grundantagelser, som optræder på tværs af bevægelsens retorik, og som det under alle omstændigheder har været nødvendigt for selv den mest kyniske ideologiske svindler at påkalde for at vinde bevægelsens gunst. Mest centralt blandt disse er, som vi allerede har set, indignationen over det etablerede politiske systems forvaltning af den almindelige, dagligdags politik.

SARAH PALIN OG POPULISMEN

I Europa anvendes udtrykket populisme tit til at beskrive en politisk strategi, der benytter sig af manipulerende, folkeforførende og gerne fordomsfuld signalpolitik. Kategoriseringen af et parti eller en bevægelse som populistisk, klinger som en implicit anklage. Begrebet har dog i en amerikansk kontekst langt mindre problematiske konnotationer. Det skyldes ikke mindst fænomenets komplekse amerikanske idehistorie, hvor populistiske virkemidler historisk har vundet gehør på såvel højre- som venstrefløjen. Så sent som i 2013 argumenterede en fremtrædende republikansk guvernør for, at Republikanerne var "et populist-parti", og blev nødt til "at gøre dette klart" (Hohmann, 2013). Samtidig har venstreorienterede skribenter og tænkere i årevis gjort sig bestræbelser på at genetablere populismens gode navn, og på at klargøre at begrebet startede sin amerikanske historie som del af et venstrefløjsprojekt (Frank, 2006, s. 32-34). I en amerikansk sammenhæng mudres populismens begrebslige klarhed nemlig af en historisk betinget flertydighed. Begrebet indikerer alt efter kontekst enten den politiske prioritering af folkelige krav, eller et specifikt historisk øjeblik. Den sidstnævnte brug refererer til en folkebevægelse, der i slutningen af 1800-tallet, via græsrodskooperativer og social mobilisering, protesterede imod politiske og finansielle særinteresser. Populistbevægelsen kæmpede for politiske reformer såsom større statslig oversigt og kontrol med økonomien, og en opprioritering af den folkelige velfærd, særligt på vegne af landbruget og arbejderklassen.

Mere generelt kan populismen dog forstås som en politisk strategi, der peger på et misforhold mellem magthaver og befolkning. Populismen drager retorisk et centralt politisk skel, der beskriver den politiske klasse som arrogant, elitær og ikke længere lydhør over for det folk, som den burde repræsentere. Denne mere generelle forståelse af populismen nødvendiggøres også af, at den oprindelige, venstreorienterede populisme med tiden har måttet se en række af sine organisatoriske og retoriske virkemidler overtaget og tilpasset til konservative mærkesager. I ønsket

om at fremstå som folkets repræsentant forsøger en populistisk kandidat ofte at fremstille sig selv som en ukompliceret outsider i forhold til det etablerede, politiske system. For de amerikanske konservative har denne outsider-position ofte været af en kulturel, snarere end økonomisk karakter. Således har Det Republikanske Parti ofte problematiseret moralsk forfald og intellektuel, værdipolitisk relativisme, på vegne af det man har set som en trængt amerikansk middelklasse og kernefamilie. Der var populistiske undertoner at spore i 1940'ernes Mccarthyisme, og da Nixon i 1969 mente at tale på vegne af det "tavse flertal", som hverken tilhørte modkulturen eller den akademiske elite - og som ikke protesterede mod krigen i Vietnam - men hvis stemmer ifølge Nixon druknede i mediernes forvanskning af den offentlige debat (Kazin, 1995, s. 183-190; s. 251-255). Derfor er det heller ikke underligt, at en stor del af Tea Party bevægelsen fremhæver Ronald Reagan (Republikaner, 1911-2004) som en troværdig, folkelig, moralsk standhaftig og økonomisk eksemplarisk præsident. Det skyldes blandt andet, at det lykkedes Reagan at fusionere en ligefrem, religiøs og moralsk ladet retorisk tilgang med en antistatslig frihandelstænkning, der af mange Tea Party tilhængere stadig ses som et amerikansk særkende og en politisk nødvendighed.⁴

Det populistiske selv billede som politisk *underdog* og fremmed i forhold til det etablerede partimaskineri optræder igen og igen i Tea Party litteraturen. Det er et retorisk greb, som ikke mindst Sarah Palin mestrede gennem det meste af sin politiske karriere. Vi har allerede set på en række elementer af Palins folkelige appel, men i det hele taget fremstår hendes første bog *Going Rogue* (2009), som et katalog af personlige og politiske sejre over det etablerede system, vristet ud af forudsagte nederlag og næsten umulige odds. I Palins anden bog, *America By Heart* (2010), er konflikten mellem befolkningen og Washington eskaleret, samtidig med at bogen utvetydigt placerer sin forfatter på barrikaderne sammen med folket, i ét med deres bekymringer, principper og prioriteter. Noget af det retorisk potente ved denne logik er, at den er selvforstærkende, fordi den gør det muligt at udlægge enhver kritik, ikke mindst fra det etablerede politiske system, som endnu et bevis på Palins apolitiske autenticitet og rebelskhed. Tea Party bevægelsens modvilje mod at se sig selv som beslægtet med det etablerede politiske system, blev dog ved flere lejligheder en snublesten for Palin. Ofte gjorde hun sig alt for selvfølgelige antagelser om, hvad bevægelsens utvetydige konservatisme betød for dens medlemmers ambitioner og politiske hensigter. Til trods for sin popularitet faldt Palin derfor i unåde hos Tea

Party-tilhængere, som frygtede, at de ville blive læst for entydigt, før de overhovedet havde lanceret deres politiske oprør. De mest skeptiske dele af baglandet ønskede ikke at risikere at blive affejet som Palinister, eller at bevægelsen skulle degenerere til blot endnu en partisk aktør i det politiske spil. De tidlige Tea Party møder og grupperinger var i deres egenforståelse netop udsprunget af en udtalt politikerlede og frustration over Washington og *politics-as-usual*. Derfor var store dele af bevægelsens bagland også bekymrede for, at Tea Party fænomenet skulle blive overtaget af etablerede politiske kræfter, og omkalfatret fra folkelig protestbevægelse til et tiltrængt, vælgermæssigt boost for et republikansk parti i krise. Dette var formodentlig ikke en fuldstændigt grundløs bekymring. Derfor blev Palins tendens til at tale på vegne af Tea Party bevægelsen, og hendes selvfølgelig antagelse af at dens medlemmer nødvendigvis var tilhængere af Det Republikanske Parti, genstand for udtalt bekymring. En del frygtede at hendes entusiasme og tilstedeværelse var kyniske forsøg på at udnytte bevægelsens selvskabte momentum til egen vinding (Formisano, 2012, s. 32-34; Zernike, 2010, s. 92-98).

Eftersom populisme baserer sig på antagelsen af et misforhold mellem befolkning og folkevalgte er den samtidig nødvendigvis demokratisk i sin egenlogik. Da det i et velfungerende demokrati netop er den repræsenterede befolknings samtykke, der giver de regerende partier legitimitet, giver påstanden om et demokratisk under-skud, den populistiske bevægelse sin eksistensberettigelse og sin politiske potens (Panizza, 2005, s. 4-5; s.10-13; s. 28-31). Derfor tjente Tea Partys afsværgelse af entydige politiske krav og alliancer også en bevidst strategisk pointe. Ved at fokusere på at udtrykke en generel politisk lede, og samtidig holde denne afsky nogenlunde uspecificeret og vag, var det muligt for bevægelsen at favne enhver amerikaner som delte dens grundlæggende utilfredshed, uden nødvendigvis at dele hvert enkelt medlems syn på mere følsomme enkeltspørgsmål. I en konservativ sammenhæng betød dette en bevidst afstandtagen til fortidens værdipolitiske kulturkampe – om abort, våbenkontrol, minoriteters rettigheder, etc. -, til fordel for forhåbningen om en bredere folkelig appel for Tea Party bevægelsen.

Det kan forekomme kynisk og manipulerende at forsøge at undgå entydig stil-lingtagen til sager, der anses for polariserende, men fremgangsmåden er ikke stort forskellig fra Occupy-bevægelsens ideologiske ambivalens og åbenhed i formuleringen af dens politiske mål og hensigter. Ønsket om ikke at frastøde iagttagere og mulige sympatisører kan også ses som en følge af håbet om at rejse mere funda-

mentale, demokratiske spørgsmål, som angår alle borgere på tværs af partilskel. I forsøget på at italesætte en udbredt folkelig vrede, og i sin ambition om definatorisk åbenhed var Tea Party bevægelsen under alle omstændigheder næsten forbilledligt populistisk (Laclau, 2005, s. 117-118).

At tolke Tea Party som en populistisk bevægelse kan altså hjælpe til at forklare dens samtidige frasigelse af traditionelt, kulturpolitisk tankegods (fordi religiøse og moralske spørgsmål er polariserende), og dens stadig indignerende, moralske tonefald (fordi den antager at tale på vegne af et overhørt, og demokratisk legitimerende, folk).

CHRISTINE O'DONNELL, CIVIL RELIGION OG AMERIKANSK EXCEPTIONALISME

Når populismens moralske sprogbrug har fundet så stor anvendelse i USA, skyldes det i høj grad også, at dens grundantagelser er forenelige med landets kulturelle og politiske særegenhed. Tea Party bevægelsen indskriver sig selvbevidst i denne nationale kontekst, ikke mindst i sin retoriske brug af historien, særligt den amerikanske revolution og forfatning.

Kritikere problematiserer og latterliggør ofte Tea Party bevægelsens historieforståelse som anakronistisk, ahistorisk eller underinformeret. Alligevel er en væsentlig del af bevægelsens tiltrækningskraft og motivation uden tvivl baseret i bevidstheden om at deltage i en politisk tradition, hvis ideologiske rødder er både autentisk nationale og historisk vidtrækkende. Et element i denne tradition er en tilgang til politik, civilsamfund og historiske begivenheder, der har fået forskere til at tale om en form for amerikansk "civil religion". Denne kendetegnes blandt andet ved en "sakralisering" af landets politiske idéhistorie, og ignorerer i et vist omfang mere faghistorisk "korrekte" tilgange.⁵ Hos Tea Party bevægelsen kommer dette primært til udtryk i behandlingen af forfatningens principper som universelt gyldige og uangribelige.

Et eksemplarisk udtryk for denne forfatningstilgang er Christine O'Donnells (Republikaner, f. 1969) bog *Troublemaker* fra 2011. Heri præsenterer O'Donnell - en "Tea Party darling" der kandiderede til Joe Bidens tidligere senatsæde i Delaware i 2010 - et politisk tema, som enhver med interesse for amerikansk politik kender til hudløshed, nemlig ideen om Amerika som ikke blot en nation, men en idé. En frase hvis sloganagtige almindelighed desværre nemt blænder for, at dens indhold

er både antageligt og analytisk anvendeligt. Når man ofte betragter Amerika som en idé skyldes det, at nationens grundlæggende politiske dokumenter – hvorunder man traditionelt regner *Uafhængighedserklæringen* (1776), *Forfatningen* (1787) og dens tilføjelser, navnlig de ti første (*The Bill of Rights* eller, fordansket, *Rettigheds-erklæringen*, 1791) - eksplicit hævder at være formaliseringen af ”visse umistelige rettigheder”, blandt andet populariseret i 1700-tallets oplysningstænkning.⁶ Centralt blandt disse er kravet om lighed og om lige demokratiske muligheder for alle – retten til ”liv, lighed og forfølgelsen af lykke” - som derfor regnes for indskrevet i det amerikanske samfunds fundament. En integreret del af nationens institutioner, daglige liv og politiske praksis.

At disse principper er almengyldige og universelle er dog ikke et spørgsmål om blind trosbekendelse. Deres objektive anvendelighed og rigtighed er, hedder det blandt andet i *Troublemaker*, historisk godtgjort af mængder filosofisk, økonomisk og teologisk teori og praksis. At dette er tilfældet skyldes blandt andet, at O'Donnell sætter lighedstegn mellem forfatningens centrale principper og kapitalismens, konservatismens og den jødisk-kristne arvs grundsætninger. Alle er ifølge O'Donnell traditioner baseret på de samme friheds- og lighedsidealiser som - med et billede hun låner fra både Paulus og Oplysningstiden - er ”indskrevet på det menneskelige hjerte”. Det moralske potentiale i denne historiske bevidsthed beror ifølge O'Donnell på, at Amerika helt fra sin grundlæggelse inkarnerer ikke blot et ønske om selvstændighed for kolonierne, men også et universelt, ideologisk projekt. Amerika er grundlagt på og lever efter almengyldige, demokratiske og frihedselskende forskrifter, og repræsenterer derfor for O'Donnell et levende eksempel på, at det er både muligt og ønskværdigt at efterleve sådanne principper politisk. *Troublemaker* repræsenterer den mest eksalterede form af denne tilgang, og forfægter en exceptionisme, der ser USA som den nationale legemliggørelse af eviggyldige normer, hvis sandhed hver dag udtrykkes i landets og folkets institutioner og adfærd.

Amerikas særegenhed består altså i at være grundlagt på dokumenter, der kodificerer og besynger idealer om egalitarisme og individuel frihed. Denne frihed er både positivt og negativt defineret, som friheden *til* individuel udfoldelse og friheden *fra* centraliseret, despotisk magt. I kraft af sin historiske kontekst er forfatningen nemlig meget optaget af at begrunde og retfærdiggøre koloniernes ønske om frigørelse fra den britiske kongemagt. Derfor handler en væsentlig del af forfatningen også om at opstille kriterier for et legitimt oprør mod etablerede magtinstitu-

tioner. Det betyder, at en stor del af Amerikas politiske selvbillede og egenforståelse historisk beror på en omfattende problematisering af og mistillid til enhver form for centraliseret magt. Det er i forlængelse af denne negative frihed, at Tea Party bevægelsen præsenterer sig som en *protest*bevægelse. Samtidig er det også i denne kontekst, at man må forstå bevægelsens selvfremsstilling som forfatningens forsvarere og som repræsentanter for en "amerikansk revolution nummer to". Eftersom en fravigelse af forfatningens universelle principper for Tea Party bevægelsen netop indebærer et afkald på det løfte til verden, som Amerika antages at repræsentere, får protesten tilmed en moralsk dimension. Det er blandt andet italesættelsen af denne fravigelse, vi nu vender os mod.

GLENN BECK, COMMON SENSE OG MAGTENS EGENLOGIK

Den demokratiserende og egalitære understrøm i Tea Party bevægelsens retorik kommer også til udtryk i brugen af begrebet *common sense*, eller almindelig sund fornuft, i vurderingen af politiske spørgsmål.

Som politisk tradition kan *common sense* argumentationen spores tilbage til før Amerikas selvstændighed, hvor den politiske filosof og revolutionære Thomas Paine (1737-1809) skrev en umådeligt populær pjece af samme navn (*Common Sense*, 1776). Pjecens politiske sigte var blandt andet, at retfærdiggøre koloniernes oprør mod den britiske kongemagt. I dag florerer begrebet *common sense* i næsten alle afkroge af amerikansk politik, men en af dens mest iøjnefaldende repræsentanter i Tea Party sammenhæng er uden sammenligning den tidligere Fox News kommentator Glenn Beck (f. 1964). I selvbevidst påberåbelse af den revolutionære tradition fra Paines hovedværk udgav Beck i 2009 en kort, hidsig skrivelse med samme titel, og inkluderede endda Paines oprindelige tekst som et appendix til den historisk interesserede læser.

Selvom Becks projekt aldrig formelt var underlagt det almene Tea Party program, var han ikke desto mindre en væsentlig skikkelse i forhold til at mobilisere bevægelsens tilhængere og udtrykke deres bekymringer, ikke mindst gennem sit show på Fox News.⁷ Dette gav ham blandt andet den nationale platform til at orkestrere det omfattende *Restoring Honor Rally*, på årsdagen og stedet for Martin Luther Kings berømte *I Have a Dream*-tale (Maltsev: 87-88; 110-111; Frank, 2012, s. 41; Formisano, 2012, s. 28-29, s. 32). Samtidig var Beck en markant eksponent for den op-

tagethed af Amerikas forfatning og revolutionære historie der har været central for Tea Party bevægelsen. Becks version af *Common Sense* trækker i højere grad veksler på Paines omdømme, end på hans egentlige argumentation og politiske ideologi, men Beck søger dog at drage paralleller mellem Paines tid og sin egen. Han tegner således et billede af en politisk samtid kendetegnet af en magtsyg elite, der tilside-sætter folket.

Hvor den oprindelige pjese blandt andet fordømmer ideen om det politiske som kongers og aristokraters eksklusive domæne, udvider Beck derfor Paines argumentation til en mere generel problematisering af centraliseret, uansvarlig magt. Det væsentlige for Beck er, at Paines kritik af den britiske kongemagts tyranni kan læses som analog til den vilkårlige undertrykkelse, Beck ser udtrykt i for eksempel nutidens føderale indgreb over for individer og selvstændige virksomheder.

Centralt i denne argumentation er tanken om, at mennesket besidder visse medfødte evner, rettigheder og ambitioner, og at det gode samfund derfor er et, der sikrer udfoldelsen af disse i frihed fra overdreven statslig indgriben. For Beck - og for Tea Party bevægelsen generelt - bør politiske spørgsmål derfor ikke forstås som komplekse, pragmatiske gråzoner, men i stedet som moralske anliggender, enhver i udgangspunkt er lige kvalificeret til at håndtere. Dette er kernen i *common sense* tænkningen, der derfor ikke kun er antielitær, men også i en vis udstrækning anti-intellektuel. Det betyder dog ikke, at Tea Party bevægelsen besynger dumheden eller det simplistiske. Den insisterer snarere på, at sociale og politiske spørgsmål omhandler umiddelbart forståelige forhold, der principielt angår enhver borger, uanset uddannelse, baggrund eller sociale tilhørsforhold. Derfor er *common sense* retorikken ideologisk set også grundlæggende demokratiserende og egalitær.

Ifølge Tea Party er modstykket til *common sense* karrierepolitikeren og den intellektuelles tilgang, hvis unødige jargon og abstraktionslyst overkomplicerer det politiske og gør dets udøvere til levebrødspolitikere. Dette er demokratisk problematisk, eftersom det betyder, at behandlingen af politiske spørgsmål nødvendiggør årelang uddannelse, specialiserede kompetencer og administrativ ekspertise. Politikken, som burde være allemandseje, er her degenereret til sofisme, bureaukrati, forvaltning og institutionaliseret snylteri. Den såkaldt politiske klasses eneste interesse er at hytte sit eget skind, blandt andet via skattens tvungne omfordelinger, der genererer et afkast til politikerne, og samtidig skaber falsk afhængighed og forsørgelsesbehov hos de dovne og de svage. Dette sker ikke nødvendigvis af ond vilje, men er en

naturlig konsekvens af magtens selvforstærkende egenlogikker og korrumpende mekanismer. Samtidig er politikken blevet lukket land for den almindelige borger, der ikke har tid til dens krumspring, eftersom hun har bekymringer i den virkelige verden at forholde sig til. Her har Tea Party bevægelsens demokratiske appel til en grundlæggende lighedstænkning også et moralsk skær af ideologisk klassekamp.

Det grundlæggende skel, der adskiller den politiske elite fra folket, er dog ikke kulturelt, eller økonomisk i traditionel forstand - det eksisterer ikke mellem arbejdsgivere og arbejdstagere, eller mellem rige og fattige. I stedet kommer det til udtryk i misforholdet mellem den politiske klasses prioriteter og befolkningen som sådan. Derfor kommer Tea Party bevægelsens populistiske protest også oftere til udtryk som en intern kritik af de konservatives traditionelle parti, Det Republikanske Parti, snarere end en ekstern kritik af det Demokratiske Parti og venstrefløjen. Det er fordi Amerikas grundlæggende politiske problem ifølge bevægelsen, ikke kun er højrefløjens traditionelle modstandere, men også højrefløjens indrømmelser og imødekommenhed over for disses krav og indsigelser. Tea Party bevægelsen mener at konservative bør stå fast på forfatningens principper og frihedsrettigheder, snarere end at bukke under for venstrefløjens pres for stadig flere regulativer og statsindgreb. Derfor var bevægelsens mest umiddelbare kritiske projekt op til midtvejsvalget i 2010 på græsrods- og delstatsplan undsigelsen af såkaldte RINOer (Republican In Name Only); dvs. republikanere hvis midtersøgende pragmatisme blev tolket som opportuniste og magtbegærlighed, på bekostning af forfatningens universelle principper (Zernike, 2010, s. 103-107).

Denne argumentation bliver i sine moderne afskygninger forstærket af en samtidig antiintellektualisme, der antager livserfaring som uendeligt meget bedre end teoretisk skolelærdom. Det er en af grundene til at Tea Party bevægelsen ofte præsenterer politiske problemstillinger i et uhøjtideligt og umiddelbart forståeligt sprog. Dette er ikke mindst tydeligt i den autobiografiske kampagnelitteratur. Her tales ofte ud fra en praktisk – gerne familie- eller forretningsorienteret – personlig baggrund, snarere end ud fra politisk ekspertise i traditionel forstand. Kandidaternes forældre tegnes altid som hårdtarbejdende og ærlige, og adskillige Tea Party kandidater har selv baggrund som selvstændigt erhvervsdrivende. Således har O'Donnell stiftet en kristen græsrodsbevægelse og arbejdet som freelance mediekonsulent. Hun har også citeret sine personlige, økonomiske problemer som en del af sin politiske appel. Den tidlige og markante Tea Party ideolog og talsmand Rand Paul

(Republikaner, f. 1963) har været praktiserende øjenlæge siden 1993, og har haft egen klinik siden 2007. Michele Bachmann (Republikaner, f. 1956) som, inspireret af Paul, dannede kongres-arbejdsgruppen *Tea Party Caucus* kan henvise til en fortid som skatteadvokat og selvstændig, ligesom hun gerne fremhæver sine fem børn og treogtyve plejebørn. Palin, der selv har drevet virksomhed med sin mand, har ligeledes været dygtig til at fremhæve sit familieliv som både motiverende og kvalificerende i forhold til sit politiske virke. Ikke mindst hendes selvbeskrivelse som en *mama grizzly* – altså en moderbjørn – der rejste sig på bagbenene for at beskytte sine unger, slog an som rubricering for en hel bølge af kvindelige politikere. For Palin markerede termen ikke mindst det politisk brugbare i moderlige beskytterinstinkter (Atal, 2010).

Et af de mest slående eksempler på denne sammenkobling af personlig og politisk kompetence findes hos Scott Brown (Republikaner, f. 1959). Brown blev i 2010 et nationalt ikon for Tea Party bevægelsen, da han vandt den afdøde demokratiske bannerfører Ted Kennedys senatsæde i Massachusetts, og brugte sin nyvundne indflydelse til at stikke en kæp i hjulet på Obamas *Affordable Health Care for America Act*. Browns selvbiografi, *Against All Odds* (2011) kredser om en hård opvækst med en enlig mor og voldelige stedfædre, hvor det der kunne være endt i en semikriminel løbebane afværges af en formativ *second chance*, idet en dommer ser hans potentiale, og mildner hans straf for en ungdomsforseelse. Denne oplevelse giver Brown personlig vilje til at bryde ud og kæmpe sig til en tilværelse som nationalgardist, jurist, højt betalt mandlig model og til sidst senator. Bogen tangerer en moralfortælling, hvor Brown starter i trange kår men med hårdt arbejde og fightervilje ender som en levendegørelse af den amerikanske drøm: Et virkeligt eksempel på hvad virkelyst, ambition og knofedt kan føre til for selv det mest udsigtsløse individ.

Det er – specielt i en europæisk kontekst – let at parodiere holdninger som disse, men deres anvendelse betyder naturligvis ikke, at alle Tea Party kandidater regner enhver politisk erfaring for irrelevant. Oftest udtrykker de blot, at familien eller forretningsmæssig succes er mere meningsfyldte barometre for en kandidats overblik, foretagsomhed og evne til problemløsning, fordi de personlige dyder, som kræves for at etablere en harmonisk familie, eller forvalte en privat virksomhed, regnes for oversættelige til en politisk sammenhæng. Samtidig er det udtryk for at individet sættes over regeringer og institutioner. Et eksempel på Tea Party bevægelsens uproblematisk, retoriske passage fra det personlige til det politiske er den udbredte

sammenligning af forvaltningen af en husstandsøkonomi med misligholdelsen af de nationalstatslige finanser. Her bidrager det familiære udgangspunkt samtidig til den politiske indignation, eftersom ”jeg kan ikke bare blive ved med at låne penge for at dække *min* gæld” eller ”*det* var aldrig gået i min familie”. At Tea Party bevægelsen frasier sig kulturpolitiske hensyn betyder altså langt fra, at dens populisme er uden moralsk klangbund.

RON PAUL OG ØKONOMIEN

Samtidig er bevægelsen dog ikke blind for traditionelle politiske hensyn. Snarere end at underspille spørgsmål om økonomi, klassekamp og omfordeling, har Tea Party bevægelsen gjort disse til en fundamental og integreret del af sit politiske program. Derfor er en af de første ting, der slår én, når man læser f.eks. Glenn Beck eller Tea Party-repræsentanter som Sharron Angle og Rand Paul da også i hvor høj grad deres forfatningsmæssige bekymringer kredser om økonomiske spørgsmål som statsgæld, bankpakker, offentlig sygesikring og individuel beskatning.

Det skyldes naturligvis en bestemt læsning af forfatningen der, som vi så hos Beck, betoner individets naturlige frihed og statens latente magtsyge og potentielle tyranni. Derfor fokuserer bevægelsens konstitutionalisme mest på Uafhængigheds-erklæringen og på Rettighedserklæringen, som er de forfatningstekster, der definerer individets personlige rettigheder og dets oprørsret over for en ekspansiv og krænkende statsmagt.

I sin tolkning af forfatningens frihedsprincipper, og i sin kobling af disse til en økonomisk frimarkedstænkning, trækker Tea Party bevægelsen på en omfattende konservativ idehistorie. Det er en amerikansk politisk tradition, som i nyere tid primært forbindes med det republikanske kongresmedlem Ron Paul (Republikaner, f. 1935). Ligesom Glenn Beck og Sarah Palin har Ron Paul ikke et fuldstændig uproblematisk forhold til Tea Party bevægelsen, men han er alligevel blevet kaldt dens ideologiske *godfather*, først og fremmest på grund af sin økonomiske politik. Han har en årelang politisk karriere bag sig, blev første gang valgt til kongressen i 1976, og har været kandidat til de republikanske primærvalg to gange. Ikke desto mindre har centrale uenigheder, såsom hans modvilje mod udenrigspolitiske interventioner, afholdt ham fra at blive ubetinget omfavnet af bevægelsen.⁸ Til gengæld har hans søn Rand - der i mange år har sympatiseret med og kandideret på vegne af sin

far - været blandt de første succesfulde politiske kandidater til fuldt ud at omfavne betegnelsen som Tea Party kandidat, og bruge den til sin fordel. Bevægelsens lidt forbeholdne tilgang til Ron Paul har da heller ikke forhindret den i at antage stort set alle de grundlæggende, økonomiske principper og argumenter han - inspiret af frimarkedsøkonomer som Ludwig von Mises (1881-1973), Friedrich Hayek (1899-1992) og Murray Rothbard (1926-1995) - har forfægtet i årevis.⁹ Essensen af denne økonomiske politik løber i forlængelse af principper, der allerede er berørt, så jeg skal her blot kort skitsere deres ideologiske essens.

Tea Party bevægelsen formulerer sin økonomiske politik ved en principiel udstrækning af forfatningens normer til en økonomisk sfære, og tolker således det generelle krav om personlig frihed som direkte oversætteligt til liberale frimarkedsprincipper. Det betyder, at økonomiske aktører – firmaer, banker, aktieholdere, selvstændige erhvervsdrivende – bør være underlagt og beskyttet af de samme individuelle frihedsrettigheder som gælder i resten af samfundet. Dette muliggør, at en række økonomiske spørgsmål kan indlemmes i en overordnet og principiel diskussion, der forstår ethvert statsligt indgreb som en arbitrær krænkelse af individets moralske frihed, og et potentielt despotisk skråplan. Tea Party bevægelsen tager denne sondring særdeles alvorligt, og problematiserer stort set enhver form for statsintervention, både i form af lovpligtige krav om sygesikring, positiv særbehandling og formue- eller personbeskatning. Samtidig kritiserer bevægelsen de finanspolitiske værktøjer, som den mener skaber kunstige økonomiske fluktuationer og gør det umuligt for markedet at fungere naturligt og optimalt. I det hele taget går den økonomiske tænkningens naturbaserede lignelser godt i spænd med bevægelsens *common sense* tilgang, og omfatter også kritik af meget abstrakte økonomiske virkemidler som finansielle derivater, subprime-lån, eller et statskontrolleret centralbanksystem. I denne sammenhæng tjener disse fænomeners uigennemskuelige karakter som en implicit anklage om deres problematiske natur.

Som vi også så hos Glenn Beck er staten dog ikke kun genstand for kritik i kraft af sine indgreb i markedet, men også i sig selv problematisk. Dette skyldes, at den per definition ikke producerer nogen egenverdi men blot snylter på de iværksættere, der gør, for at omfordele goderne til andre, der derfor heller ikke behøver arbejde eller skabe værdi. I en dansk sammenhæng kan dette lyde usolidarisk eller pengepugende, men for Tea Party bevægelsen er problemet ikke blot producentens tabte fortjeneste men også, at omfordelingen sætter den, der er ude af stand til at

forsørge sig selv, i et unaturligt og uværdigt afhængighedsforhold til staten. I en Tea Party optik er dette et moralsk problem, fordi det fratager individet sin naturlige, forfatningssikrede frihed, mens også fordi det konsoliderer og udvider et statsbureaukrati, som altid tenderer mod despoti, korruption og elitisme.

AFSLUTNING

Langt fra at være en intellektuelt tom bevægelse, der fungerer ved en moraliserende bortsortering af traditionelle, politiske hensyn, trækker Tea Party bevægelsen altså på en række amerikanske politiske traditioner. Visse af disse strækker sig tilbage til Amerikas grundlæggelse, mens andre er baseret på økonomiske idealer populariseret under Reagan. Stadig andre stammer fra den konservative græsrodsmobilisering, som opstod i 1960'ernes og 1970'ernes sydstater, som reaktion på samtidens borgerrettighedsbevægelser. På samme tid har Tea Party bevægelsen også ladet sig inspirere af taktikker fra venstrefløjen, hvilket ikke mindst kommer til udtryk i dens rettighedsbaserede sprogbrug, og i dens udtalte moralske indignation over det etablerede politiske system. Den bevidste *antagonisering* af staten fungerer af historiske grunde som et potent politisk virkemiddel i Amerika og er udbredt i hele det politiske spektrum. Alligevel er der en del, der tyder på, at Tea Party bevægelsen har kopieret retoriske og organisatoriske tilgange fra venstrefløjen som del af en bevidst politisk strategi.

Alene af den grund bør man tage Tea Party fænomenet og ikke mindst dets politiske popularitet alvorligt som noget dybere og mere komplekst end en oplagt genstand for latterliggørelse og affærdigelse. Bevægelsen repræsenterer andet og mere end et bevis på europæiske fordomme om amerikansk politik. En anden grund til at tage Tea Party bevægelsen alvorligt er, at dens mest grundlæggende politiske projekt er minimeringen af den amerikanske nationalstats størrelse og indflydelse. Ikke mindst forhandlingerne om hævelsen af det amerikanske gældsloft, og den efterfølgende midlertidige lukning af en række offentlige ydelser, har gjort det tydeligt, at bevægelsen blot behøver minimal indflydelse for at gennemføre et sådant politisk program.

NOTER

- 1 Blandt andet af denne grund er det ofte lige så korrekt at tale om Tea Party bevægelser, i flertal (Formisano: 7-8)
- 2 Samtidig levede de i nogen grad op til etablerede fordomme ved også, som tommelfingerregel, at være både velhavende og hvide
- 3 Hertil kommer den aggressivt polemiserende tone i langt de fleste tekster om bevægelsen. En nævneværdig undtagelse fra denne regel er Kate Zernikes *Boiling Mad* (2010)
- 4 Såvel populismens indholdsmæssige forskydning som forhåbningen om igen at gøre den til venstrefløjens projekt tematiseres omfattende i blandt andet Thomas Franks *What's the Matter with America?* (2006) og Michael Kazins *The Populist Persuasion* (1995)
- 5 Ikke mindst i den faghistoriske kritik af Tea Party bevægelsen kan det være brugbart at holde sig skellet mellem folkelig kontra akademisk historieforståelse for øje, cf. Gordon Wood, 2009. For mere om amerikansk civil religion se for eksempel antologien *American Civil Religion* (1974)
- 6 Disse tre rubriceres ofte under ét og derfor vil det, hvor jeg i teksten fremover refererer til ”forfatningen”, underforstået være alle tre jeg indikerer
- 7 Hans eget 9/12-project, som skitseres i slutningen af *Common Sense*, havde tilsyneladende mange af de samme ambitioner og intentioner som Tea Party
- 8 Der klinger dårligt med Tea Partys amerikanske exceptionalisme
- 9 De udlægges blandt andet i hans bog *Liberty Defined* (2011), som også er grundlaget for dette afsnit

LITTERATUR

- Atal, Mahal (2010). *Who Are The 'Mama Grizzlies'?*, Forbes.com 27/10/2010. (<http://www.forbes.com/2010/10/27/sarah-palin-mama-grizzly-tea-party-forbes-woman-power-women-feminism-politican.html>), link anvendt den 15/08/2014
- Bachmann, Michelle (2011). *Core of Conviction*, New York: Sentinel
- Beck, Glenn med Joseph Kerry (2009). *Glenn Beck's Common Sense. The Case Against an Out-Of-Control Government, inspired by Thomas Paine*, New York: Mercury Radio Arts/Threshold Editions
- Brown, Scott (2011). *Against All Odds. My Life of Hardship, Fast Breaks, and Second Chances*, New York: HarperCollinsPublishers

- Burcharth, Martin (2012). *Det læser de republikanske aktivister*, Information, 2. sektion, 20/1/2012. (<http://www.information.dk/290987>), link anvendt den 15/08/2014
- Formisano, Ronald P. (2012). *The Tea Party: A Brief History*, Baltimore: The Johns Hopkins University Press
- Frank, Thomas (2006). *What's the Matter with America? The Resistible Rise of the American Right*, London: Vintage Books
- Frank, Thomas (2012). *Pity the Billionaire. The Hard-Times Swindle and the Unlikely Comeback of the Right*, London: Harvill Secker
- Hohmann, James (2013). *Bobby Jindal to GOP: Don't be 'the stupid party'*: <http://www.politico.com/story/2013/01/jindal-gop-a-populist-party-86699.html> link anvendt den 15/08/2014
- Kazin, Michael (1995). *The Populist Persuasion. An American History*, New York: BasicBooks
- Laclau, Ernesto (2007). *On Populist Reason*, London: Verso
- Maltsev, Yuri & Roman Skaskiw (2013). *The Tea Party Explained. From Crisis to Crusade*, Chicago: Open Court
- O'Donnell, Christine (2011). *Troublemaker*, New York: St. Martin's Press
- Palin, Sarah (2010a). *Going Rogue. An American Life*, New York: Harper
- Palin, Sarah (2010b). *America By Heart. Reflections on Family, Faith, and Flag*, New York: HarperCollinsPublishers
- Panizza, Francisco (red.) (2005). *Populism and the Mirror of Democracy*, London: Verso
- Paul, Rand with Jack Hunter (2011). *The Tea Party Goes to Washington*, New York: Center Street
- Paul, Ron (2012). *Liberty Defined. 50 Essential Issues that Affect our Freedom*, New York: Grand Central Publishing
- Rasmussen, Scottt & Doug Schoen (2010). *Mad as Hell*, New York: HarperCollins
- Richey, Russel E. & Donald G. Jones (red.) (1974). *American Civil Religion*, New York: Harper & Row
- Wood, Gordon S. (2009). *The Purpose of the Past*, London: Penguin Books Ltd.
- Zernike, Kate (2010). *Boiling Mad. Behind the lines in Tea Party America*, New York: St. Martin's Griffin